

zaaknummer 2011 T 127 (1)

datum 24 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. M. Renken,

tegen:

wijlen [naam]
overleden in [jaar],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de
Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is bij Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, rechtsopvolger van het bureau van Hulp en Recht (hierna: Meldpunt), ontvangen op 17 september 2010.

Op 17 december 2010 is bij het Meldpunt een verweerschrift ingediend door [naam], overste van de Nederlandse provincie van de Congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes.

Op 18 april 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden.

Klager is samen met zijn echtgenote ter zitting verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door mevrouw mr. M. Nijssen, waarneemster voor mevrouw mr. Renken.

Namens de Congregatie zijn verschenen [overste], voornoemd, alsmede [naam], plaatsvervangend provinciaal overste.

Tijdens de zitting werd besloten de behandeling van het klaagschrift aan te houden in afwachting van het verloop van twee andere bij het Meldpunt ontvangen meldingen tegen aangeklaagde.

Eén van de meldingen leidde in de zomer van 2011 tot de indiening van een klaagschrift, dat tijdens de zitting van 31 oktober 2011 door de Klachtencommissie is behandeld. De klager in die zaak, [naam], heeft schriftelijk toegestemd zijn klacht als steunbewijs te laten meewegen in de beoordeling van de klacht van [klager].

Thans zal de Klachtencommissie een beslissing geven op het onderhavige klaagschrift.

2. De klacht

2.1. Klager komt uit een probleemgezin. Zijn vader was hulpbehoevend en zijn moeder kon de taak om voor haar invalide man en haar drie kinderen te zorgen niet aan. Klager werd daarom in 1963/'64 uit huis geplaatst. Het gezin was zeer gelovig en moeder voelde zich extra met de kerk verbonden omdat zij financieel door de kerk werd gesteund. Zij had altijd het gevoel iets terug te moeten doen.

Na een verblijf van een jaar in een opvangtehuis in [plaats] werd klager om een hem onbekende reden overgeplaatst naar het observatiehuis/internaat [naam] in [plaats].

Klager ervoer zijn verblijf op [naam] als niet prettig. Hij was een keer getuige van een aanranding van een groepsgeenoot door een broeder en was toen voor deze jongen opgekomen. Na dit voorval verdwenen de jongen en de broeder uit [instelling]. De broeder was echter na een paar maanden weer terug. Klager heeft het gevoel dat hij sinds deze gebeurtenis bij alles door de broeders werd tegengewerkt; telkens als hij het ergens op [instelling] naar zijn zin had werd hij daar weggehaald om elders een vervelende klus te doen. Door deze gang van zaken voelde klager zich geïntimideerd en werd eenzaam en angstig.

Aangeklaagde had in de tijd dat klager op [instelling] zat een leidinggevende functie. Hij onderhield de contacten met justitie, voogdij-instanties en pleeggezinnen.

Aangeklaagde heeft klager tijdens autoritten meermalen seksueel misbruikt.

2.2. Het seksueel misbruik bestond uit het gedwongen oraal bevredigen van aangeklaagde. Dit gebeurde in de auto ([merk]) van aangeklaagde. Toen klager ongeveer een jaar op Beukenrode was vertelde aangeklaagde hem dat hij een pleeggezin voor hem had gevonden en dat hij hem daar in zijn auto heen zou brengen. Tijdens de rit stopte aangeklaagde, parkeerde de auto langs de weg en zei dat klager wel iets over moest hebben voor de plaatsing. Hij ontblootte zijn geslachtsdeel en gaf aan dat klager hem oraal moest bevredigen. Toen klager weigerde reed aangeklaagde met hem terug naar . Dit herhaalde zich vier keer en de vijfde keer gaf klager toe, waarna aangeklaagde zich niet aan zijn belofte hield en weer naar [instelling] terugreed. Ook dit herhaalde zich nog drie keer maar de vierde keer reed aangeklaagde door naar [plaats] waar klager inderdaad in een pleeggezin terecht kwam. Tijdens de twee laatste autoritten heeft aangeklaagde klager tevens verkracht.

2.3. Het misbruik heeft grote invloed gehad op het leven van klager. Hij heeft met niemand over de gebeurtenissen gesproken totdat hij in 1974/75 bezoek kreeg van drie onbekenden die hem vroegen naar zijn ervaringen met misstanden op [instelling]. Hij heeft deze mensen alles durven vertellen doch ondanks hun belofte heeft hij daarna niets meer van hen vernomen. Zijn eerste huwelijk mislukte - het was een 'moetje', klager trouwde om zelfstandig te zijn. Zijn vrouw begreep hem niet en kon niet omgaan met de gevolgen van wat klager in zijn jeugd was overkomen waarvan zij niets wist. Hij scheidde van haar in 1983 waarna hij in 1984 zijn huidige echtgenote ontmoette. Met haar is hij gelukkig maar in 1988 kreeg hij een zware hartaanval die door verschillende minder zware hartaanvallen is gevolgd. Klager is in 1994 geopereerd. Medisch kon er geen oorzaak voor de aanvallen worden gevonden en klager vermoedt dat zij te maken hadden met wat hem was overkomen op [instelling]. Hij heeft zijn gevoelens en emoties daarover altijd opgekropt. Hij heeft er in het verleden nooit met medici over kunnen praten en is nooit in therapie geweest. Vier jaar geleden is hij op aandrang van zijn echtgenote begonnen te vertellen over wat hem is overkomen in zijn jeugd. Zijn huisarts is nu op de hoogte en met hem en ook met een psychiater kan klager nu goede gesprekken hebben. Klager is sinds [instelling] zijn vertrouwen in de mensen kwijtgeraakt, hij is onrustig

en onstabiel in zijn emoties. Hij gaat vaak de strijd met autoriteiten aan, is binnen zijn huwelijk soms hinderlijk dominant en bij tijden depressief.

2.5. Klager wil met de indiening van zijn klacht bereiken dat zijn klacht door de kerk wordt erkend. Daarnaast wil hij aanspraak maken op een financiële genoegdoening.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Overtse] heeft in zijn verweerschrift gesteld dat hij onderzoek heeft gedaan maar dat het archief minimale gegevens bevat. Hij heeft ook bij navraag geen enkele aanwijzing gevonden voor een mogelijk misbruik door aangeklaagde. [Overtse] heeft aangeklaagde persoonlijk goed gekend en herkent hem niet in het door klager geschetste beeld. Hij heeft zich bereid verklaard tot een persoonlijk gesprek met klager om meer opheldering te krijgen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn 45 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt in de eerste plaats door de indrukwekkende wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal zelf ter zitting heeft verteld. Daarnaast blijkt uit de inhoud van de verklaring van [naam], die zelf ook een klaagschrift tegen aangeklaagde bij het Meldpunt heeft ingediend, dat klager niet het enige slachtoffer van aangeklaagde is geweest. Het misbruik van [naam] speelde zich weliswaar af in een latere periode (1973/74) en op een andere locatie (op het terrein van [instelling]) maar het ging hier om gelijksoortige ontuchtige gedragingen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik zeventien jaar oud. Aangeklaagde was een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van een vergoeding moeten wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vrouwe van Lourdes de klacht gegrond te verklaren en namens de Congregatie de klacht te erkennen en zijn excuses aan te bieden.

Dit advies is gegeven op 24 november 2011 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vrouwe te Lourdes en aan klager gezonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de overste.